

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

1er avril 2004

PROJET DE LOI

**adaptant plusieurs lois électorales à
l'abaissement de l'âge d'éligibilité pour
les Conseils de région et de communauté**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'INTÉRIEUR, DES AFFAIRES GÉNÉRALES
ET DE LA FONCTION PUBLIQUE

PAR
MME **Jacqueline GALANT**

SOMMAIRE

I. Exposé introductif du secrétaire d'État à la Simplification administrative, adjoint au premier ministre	3
II. Discussion générale	3
III. Discussion des articles et votes	4
Errata	5

Document précédents :

Doc 51 **0941/ (2003/2004)** :
001 : Projet transmis par le Sénat.

**EN REMPLACEMENT DU DOCUMENT DISTRIBUÉ
PRÉCÉDEMMENT**

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

1 april 2004

WETSONTWERP

**tot aanpassing van verschillende kieswetten
aan de verlaging van de
verkiesbaarheidsleeftijd voor de Gewest-
en Gemeenschapsraden**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE BINNENLANDSE ZAKEN,
DE ALGEMENE ZAKEN EN HET OPENBAAR AMBT
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Jacqueline GALANT**

INHOUD

I. Inleidende uiteenzetting door de staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, toegevoegd aan de eerste minister	3
II. Algemene bespreking	3
III. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	4
Errata	5

Voorgaand document :

Doc 51 **0941/ (2003/2004)** :
001 : Ontwerp overgezonden door de Senaat.

**TER VERVANGING VAN HET VROEGER RONDGEDEELDE
STUK**

**Composition de la commission à la date du dépôt du rapport /
Samenstelling van de commissie op datum van indiening van het verslag:
Président/Voorzitter : Thierry Giet**

A. — Membres titulaires/Vaste leden :

VLD Filip Anthuenis, Willy Cortois, Claude Marinower
PS André Frédéric, Thierry Giet, Annick Saudoyer

MR Corinne De Permentier, Jacqueline Gallant, Josée Lejeune

sp.a-spirit Patrick Lansens, Jan Peeters, Stijn Bex
CD&V Dirk Claes, Paul Tant
Vlaams Blok Nancy Caslo, Filip De Man
cdH Joseph Arens

B. — Membres suppléants/Plaatsvervangers :

Miguel Chevalier, Karel De Gucht, Guido De Padt, Martine Taelman
Mohammed Boukourna, Marie-Claire Lambert, Patrick Moriau,
Charles Picqué

Philippe Collard, Richard Fournaux, Jean-Pierre Malmendier,
Marie-Christine Marghem

Els Van Weert, Hans Bonte, Philippe De Coene, Patrick Janssens
Nahima Lanjri, Mark Verhaegen, Servais Verherstraeten
Koen Bultinck, Guido Tastenhoye, Francis Van den Eynde
Joëlle Milquet, Melchior Wathelet

C.— Membre sans voix délibérative/ Niet-stemgerechtigd lid :

ECOLO Marie Nagy

cdH	: Centre démocrate Humaniste
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	: Front National
MR	: Mouvement Réformateur
N-VA	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
PS	: Parti socialiste
sp.a - spirit	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
VLAAMS BLOK	: Vlaams Blok
VLD	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :	Afkortingen bij de nummering van de publicaties :
DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA : Questions et Réponses écrites	QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN : Séance plénière	PLEN : Plenum
COM : Réunion de commission	COM : Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes : Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be e-mail : publications@laChambre.be	Bestellingen : Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail : publicaties@deKamer.be

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné ce projet de loi au cours de sa réunion du 1er avril 2004.

Par 9 voix contre 2, la commission a décidé de ne pas requérir la présence du ministre de l'Intérieur en application de l'article 30 du Règlement de la Chambre, et d'entendre le secrétaire d'État à la Simplification administrative, adjoint au premier ministre.

I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF DU SECRÉTAIRE D'ÉTAT À LA SIMPLIFICATION ADMINISTRATIVE, ADJOINT AU PREMIER MINISTRE

M. Vincent Van Quickenborne, secrétaire d'État à la Simplification administrative, adjoint au premier ministre, rappelle la récente adaptation de la législation électorale qui a ramené de 21 à 18 ans l'âge d'éligibilité pour les Conseils de région et de communauté.

Le Service d'évaluation de la législation du Sénat a toutefois fait observer que cette adaptation n'a pas donné lieu à une modification correspondante des diverses lois électorales, ce qui crée une contradiction qui, dans la pratique, pourrait occasionner des problèmes.

Le Sénat a adopté, le 18 mars 2004, la proposition de loi à l'examen, qui a été élaborée par sa commission de l'Intérieur et des Affaires administratives et signée par les membres tant de la majorité que de l'opposition.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

A. Questions et observations des membres

M. Pieter De Crem (CD&V) souligne que le projet de loi à l'examen est sans conteste une loi de réparation. Le gouvernement peut s'estimer heureux que le Service d'évaluation de la législation du Sénat lui a permis d'éviter le pire. En soulignant ces négligences, qui doivent être attribuées à la précipitation dans laquelle le Parlement a dû travailler, ce service place toutefois aussi le gouvernement devant ses responsabilités.

*
* *

M. Paul Tant (CD&V) souligne qu'alors que les modifications initiales de la législation électorale ont été adoptées par le Parlement dès janvier 2004, elles n'ont été

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit wetsontwerp op 1 april 2004 besproken.

De commissie heeft met 9 tegen 2 stemmen beslist de aanwezigheid van de minister van Binnenlandse Zaken niet te vorderen met toepassing van het artikel 30 van het Kamerreglement en de staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, toegevoegd aan de eerste minister, te horen.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE STAATSSECRETARIS VOOR ADMINISTRATIEVE VEREENVOUDIGING, TOEGEVOEGD AAN DE EERSTE MINISTER

De heer Vincent Van Quickenborne, staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, toegevoegd aan de eerste minister, herinnert aan de recente aanpassing van de kieswetgeving die de leeftijd om verkozen te kunnen worden als lid van een Gewest- of Gemeenschapsraad van 21 op jaar 18 gebracht heeft.

De dienst Wetsevaluatie van de Senaat heeft echter opgemerkt dat deze aanpassing geen aanleiding gegeven heeft tot een overeenkomstige wijziging van de diverse kieswetten waardoor een tegenstrijdigheid ontstaat die in de praktijk tot problemen zou kunnen leiden.

De Senaat heeft onderhavig wetsvoorstel, dat door zijn commissie voor de Binnenlandse Zaken en Administratieve Aangelegenheden werd opgesteld en door zowel leden van de meerderheid als van de oppositie was ondertekend, op 18 maart 2004 goedgekeurd.

II. — ALGEMENE BESPREKING

A. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer Pieter De Crem (CD&V) benadrukt dat het voorliggende wetsontwerp duidelijk reparatiewetgeving is. De regering mag van geluk spreken dat de dienst Wetsevaluatie van de Senaat haar voor erger onheil behoed heeft. Door haar te wijzen op deze slordigheden, die toegeschreven moeten worden aan de snelheid waarmee het Parlement moest werken, heeft deze dienst de regering echter ook voor haar verantwoordelijkheid gesteld.

*
* *

De heer Paul Tant (CD&V) wijst erop dat de initiële wijzigingen van de kieswetgeving reeds in januari 2004 door het Parlement afgehandeld werden. Zij werden

publiées au *Moniteur belge* que le 26 mars 2004. La publication tardive de modifications apportées à la législation électorale s'inscrit manifestement dans une stratégie gouvernementale visant à éviter que la Cour d'arbitrage ne puisse annuler les dispositions concernées avant les prochaines élections.

L'intervenant épingle ensuite une autre imprécision entachant les modifications susmentionnées. Le texte néerlandais de l'article 10 de la loi spéciale du 2 mars 2004 portant diverses modifications en matière de législation électorale (*Moniteur belge* du 26 mars 2004) stipule que la moitié du nombre de bulletins que le bureau principal de la circonscription ou le bureau central provincial attribue à l'ordre de présentation des candidats concernés, s'établit « door het totaal van het aantal lijststemmen en het aantal naamstemmen uitsluitend ten gunste van één of meerdere kandidaat-opvolgers, te delen door twee ». Le texte français stipule par contre que cette moitié est calculée « en divisant par deux le total du nombre des bulletins marqués en tête et des bulletins marqués exclusivement en faveur d'un ou de plusieurs candidats suppléants ». Une application à la lettre du texte néerlandais déboucherait sur des résultats surprenants !

B. Réponses du secrétaire d'État à la Simplification administrative, adjoint au premier ministre

M. Vincent Van Quickenborne, secrétaire d'État à la Simplification administrative, adjoint au premier ministre, précise que le Conseil d'État a été chargé de codifier l'ensemble de la législation électorale.

Il ajoute que, si le point soulevé par M. Tant devait réellement constituer un problème, le service précité du Sénat l'aurait sans aucun doute signalé.

III. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

Article 1er

Cet article ne donne lieu à aucune discussion et est adopté à l'unanimité.

Art. 2

Le président propose de remplacer, dans le texte néerlandais de l'article, le mot «*eeneentwintig*» par le mot «*eenentwintig*».

evenwel slechts op 26 maart 2004 in het *Belgisch Staatsblad* gepubliceerd. Het verlaat publiceren van wijzigingen van de kieswetgeving maakt klaarblijkelijk deel uit van een regeringsstrategie die tot doel heeft te voorkomen dat het Arbitragehof de betrokken bepalingen nog vóór de eerstvolgende verkiezingen zou kunnen vernietigen.

Daarnaast brengt de spreker nog een andere slordigheid in de bovengenoemde wijzigingen ten berde. Inderdaad, de Nederlandse tekst van artikel 10 van de bijzondere wet van 2 maart 2004 houdende verschillende wijzigingen van de kieswetgeving (*Belgisch Staatsblad* van 26 maart 2004) stipuleert dat de helft van het aantal stembiljetten, dat het kieskringhoofdbureau of het provinciaal centraal bureau ten gunste van de volgorde van voordracht van de betrokken kandidaten toekent, vastgesteld wordt « door het totaal van het aantal lijststemmen en het aantal naamstemmen uitsluitend ten gunste van één of meerdere kandidaat-opvolgers, te delen door twee ». De Franse tekst bepaalt daarentegen dat deze helft berekend wordt « en divisant par deux le total du nombre des bulletins marqués en tête et des bulletins marqués exclusivement en faveur d'un ou de plusieurs candidats suppléants ». Een letterlijke toepassing van de Nederlandse tekst zou tot verrassende resultaten leiden !

B. Antwoorden van de staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, toegevoegd aan de eerste minister

De heer Vincent Van Quickenborne, staatssecretaris voor Administratieve Vereenvoudiging, toegevoegd aan de eerste minister, verduidelijkt dat de Raad van State werd opgedragen de volledige kieswetgeving te codificeren.

Hij voegt daaraan toe dat – indien het door de heer Tant opgeworpen punt daadwerkelijk een probleem zou vormen – de bovengenoemde dienst van de Senaat dit ongetwijfeld gemeld zou hebben.

III. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

Artikel 1

Dit artikel vergt geen bijkomende bespreking en wordt eenparig aangenomen.

Art. 2

De voorzitter stelt voor in de Nederlandse tekst van het artikel het woord «*eeneentwintig*» te vervangen door het woord «*eenentwintig*».

La commission *accepte à l'unanimité de considérer ces modifications comme un erratum.*

Cet article, ainsi corrigé, est adopté à l'unanimité.

Art. 3 et 4

Ces articles sont successivement adoptés à l'unanimité.

Art. 5

Le président propose d'utiliser dans le texte néerlandais la formule législative correcte. Le texte devrait par conséquent être libellé comme suit :

« *Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.* ».

La commission accepte à l'unanimité de considérer également cette modification comme un erratum.

Cet article, ainsi corrigé, est adopté à l'unanimité.

L'ensemble de la proposition de loi, ainsi corrigée, est adopté par 9 voix et 2 abstentions.

La rapporteuse,

Jacqueline GALANT

Le président,

Thierry GIET

Liste des dispositions qui nécessitent une mesure d'exécution (Règlement de la Chambre, art. 78.2.):

NEANT

ERRATA

Art. 2

À l'article 15, § 2, 2°, du texte néerlandais, lire «*eenentwintig*» au lieu de «*eeneentwintig*».

Art. 5

Le texte néerlandais est corrigé comme suit : «*Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.*».

De commissie gaat eenparig akkoord om deze wijzigingen als een erratum te beschouwen.

Dit artikel wordt, aldus verbeterd, eenparig aangenomen.

Art. 3 en 4

Deze artikelen worden achtereenvolgens eenparig aangenomen.

Art. 5

De voorzitter stelt voor in de Nederlandse tekst de correcte legistische formule te gebruiken. De tekst zou derhalve luiden als volgt:

«*Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.*».

De commissie stemt er eenparig mee in om ook deze wijziging als een erratum te aanzien.

Dit artikel wordt, aldus verbeterd, eenparig aangenomen.

Het gehele wetsvoorstel wordt, aldus verbeterd, aangenomen met 9 stemmen en 2 onthoudingen.

De rapporteur,

Jacqueline GALANT

De voorzitter,

Thierry GIET

Lijst van de bepalingen die een uitvoeringsmaatregel vergen (Reglement van de Kamer, artikel 78.2.):

NIHIL

ERRATA

Art. 2

In artikel 15, § 2, 2°, leze men «*eenentwintig*» in plaats van «*eeneentwintig*».

Art. 5

Artikel 5 wordt verbeterd als volgt: «*Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het Belgisch Staatsblad wordt bekendgemaakt.*».